

การควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

ปัจจุบันประเทศไทยมีการให้บริการ การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) หลากหลายรูปแบบ มูลค่าโดยรวมทางเศรษฐกิจของการทำธุรกรรมดังกล่าวขยายเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งผู้ให้บริการก็มีได้มีแต่เพียงสถาบันการเงิน (Bank) เท่านั้น แต่ยังมีผู้ให้บริการที่มี ไม่ใช่สถาบันการเงิน (Non-bank) และไม่มีกฎหมายฉบับใดกำกับดูแล ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ ความน่าเชื่อถือและยอมรับในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสาธารณชน ที่ผ่านมามีกฎหมายเกี่ยวกับการชำระเงินอยู่หลายฉบับ เช่น กฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ และประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (การประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใช้เทคโนโลยีที่มีความซับซ้อนและหลากหลาย มีมูลค่าโดยรวมทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูง และมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ควรต้องมีการบูรณาการกฎหมายที่เกี่ยวกับการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ง่ายและสะดวกต่อการปฏิบัติตามกฎหมายภายใต้กรอบนโยบายเดียวกัน โดยให้ครอบคลุมผู้ให้บริการทั้งที่เป็นสถาบันการเงินและที่มิใช่สถาบันการเงิน เพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ ส่งเสริมให้เกิดความน่าเชื่อถือและยอมรับในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และป้องกันมิให้เกิดความเสียหายต่อสาธารณชน

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือในการดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจบริการดังกล่าว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จึงได้ดำเนินการยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยการยกร่าง ได้ใช้กรอบ EU Directive e-Money และ BIS (Bank for International Settlements) เป็นแนวทางในการพิจารณากรอบการกำกับดูแลและจัดทำร่างกฎหมาย เพื่อให้การกำกับดูแลเป็นไปตามแนวทางของมาตรฐานสากล และดำเนินการผลักดันตามขั้นตอน ซึ่งปัจจุบันได้มีการประกาศบังคับใช้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2551 แล้วเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2552 เป็นต้นมา

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2551

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2551 (พ.ร.ฎ. e-Payment) กำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นผู้พิจารณาออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ให้บริการและพิจารณาลงโทษผู้ให้บริการที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาฯ นี้ พร้อมทั้งกำหนดให้ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ตรวจสอบความครบถ้วนและถูกต้องของเอกสารจากผู้ประสงค์จะเป็นผู้ให้บริการ ที่ได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดและนำเสนอคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อพิจารณาออกใบอนุญาต โดยธุรกิจ บริการ การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่อยู่ภายใต้พระราชกฤษฎีกาฯ นี้มีทั้งหมด 8 ประเภทคือ

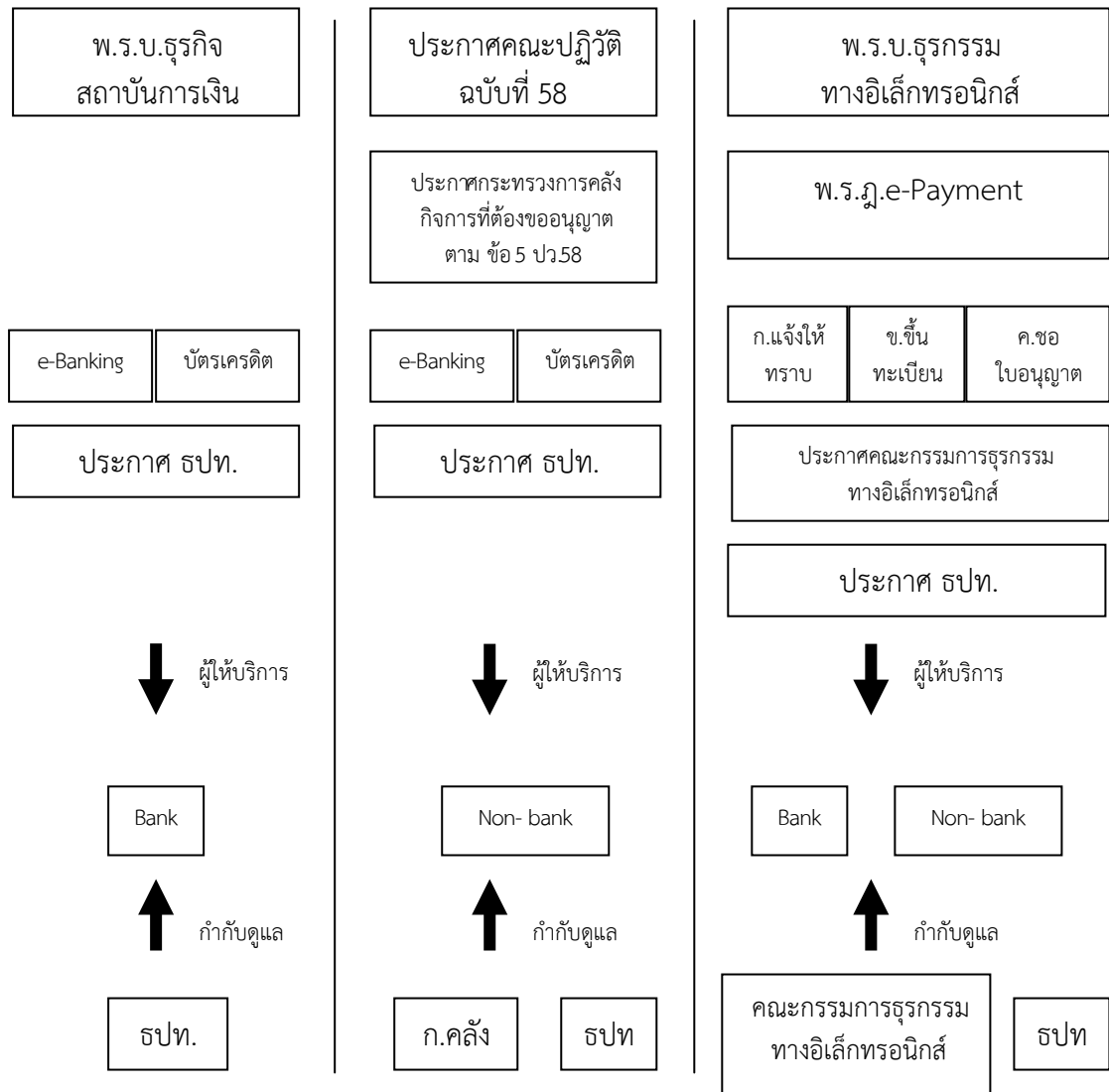
1. การให้บริการเครือข่ายบัตรเครดิต
2. การให้บริการเครือข่ายอีดีซี
3. การให้บริการสวิตช์ซิง
4. การให้บริการหักบัญชี
5. การให้บริการชำระดุล
6. การให้บริการรับชำระเงินแทน
7. การให้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านอุปกรณ์อย่างหนึ่งอย่างใด หรือผ่านทางเครือข่าย และ
8. การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์

ทั้งนี้ได้มีการแบ่งระดับการควบคุมดูแลเป็น ๒ ระดับ คือ

1. ธุรกิจบริการที่ต้องแจ้งให้ทราบ ก่อนให้บริการ (บัญชี ก) ได้แก่ การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ซื้อสินค้าหรือรับบริการเฉพาะอย่างตามรายการที่กำหนดไว้ล่วงหน้าจากผู้ให้บริการเพียงรายเดียวยกเว้นที่ใช้จำกัดเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้บริโภคโดยมิได้แสวงหากำไร เช่น บัตรศูนย์อาหาร บัตรโดยสารสาธารณะ เป็นต้น

2. ธุรกิจบริการที่ต้องขึ้นทะเบียนก่อนให้บริการ (บัญชี ข) ได้แก่ การให้บริการเครือข่ายบัตรเครดิต การให้บริการเครือข่ายอีดีซี การให้บริการสวิตช์ซิงในการชำระเงินระบบ หนึ่งระบบใด และการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ซื้อสินค้า และหรือรับบริการเฉพาะอย่างตามรายการที่กำหนดไว้ล่วงหน้าจากผู้ให้บริการหลายราย ณ สถานที่ที่อยู่ภายใต้ระบบการจัดจำหน่ายและการให้บริการเดียวกัน

3. ธุรกิจบริการที่ต้องได้รับใบอนุญาตก่อนให้บริการ (บัญชี ค) ได้แก่ การให้บริการหักบัญชี การให้บริการชำระดุล การให้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านอุปกรณ์อย่างหนึ่งอย่างใด หรือผ่านทางเครือข่ายการให้บริการรับชำระเงินแทน การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

สรุปข้อมูลประเภทธุรกิจ และมูลค่า/ข้อมูลการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ของปี พ.ศ. 2555 ภายใต้การกำกับดูแลตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2551 ดังนี้

1. การให้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านอุปกรณ์อย่างหนึ่งอย่างใด หรือผ่านทางเครือข่าย (e-Payment) มีมูลค่า 24,330.6 พันล้านบาท
2. การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) มีมูลค่าการเติมเงิน 110,757.3 ล้านบาท และมีมูลค่าการใช้จ่าย 111,722.9 ล้านบาท
3. การให้บริการรับชำระเงินแทน (Bill Payment) มีมูลค่า 6,332.66 พันล้านบาท